T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2014 / 1159
KARAR NO : 2014 / 1197
KARAR TR : 29.12.2014

ÖZET: Talebine istinaden kendisine yetim aylığı bağlanan davalı şahsın, daha sonra muhtaçlık durumunun ortadan kalkması üzerine, davalı kurum tarafından, ödenen yetim aylığının iadesi istemiyle açılan davanın, davalı konumunda özel hukuk kişisi bulunduğu gerekçesi ile ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. S. K.
Davalı : H.Ö.
Vekilleri : Av. İ. G. & Av. H. K.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde; "Kurumumuzdan 57.821.230.2 Emekli Sandığı (Devredilen) sicil numarasıyla maaş alan A.Ö.'ın annesi H. Ö.'a talebi üzerine yetim aylığı bağlanmıştır. H.Ö.hakkında Elazığ Valiliği İl İdare Kurulu'nun 19.06.2007 tarih ve 2007/1062 sayılı kararı ile; 23.01.1999 - 23.08.2002 tarihleri arasında aldığı dul aylığının net miktarının, asgari ücretin altında kalması nedeniyle bu tarihler arasında muhtaç olduğuna, 01.07.1998 - 01.04.2007 tarihleri arasında aldığı dul aylığının ise asgari ücretin üzerinde kalması nedeniyle 01.07.1998 - 01.04.2007 tarihleri arasında muhtaç olmadığına karar verilmiştir.

Davalıya oğlundan dolayı bağlanan yetim aylığı, davalının aynı zamanda dul aylığı da aldığının ve muhtaç olmadığının tespit edilmesi (muhtaçlığının kalması) üzerine kesilmiştir.

Muhtaçlığının olmaması nedeniyle yersiz ödeme yapılan davalıya, 01.07.1998-31.01.2007 tarihleri arasındaki istihkakları tutarı 24.553,81 TL ile 01.01.2006 - 31.01.2007 tarihleri arasındaki ek ödeme 252.52 TL olmak üzere toplam 24.806,33 TL borç tahakkuk ettirilmiştir. Davalıya 25.7.2007 tarihinde borç talep yazısı gönderilmiş ancak borçlu tarafından ödeme yapılmamıştır.

24.814,37 TL asıl alacak ve 19.495,15 TL işleyen faiz olmak üzere toplam 44.309,52 TL kurum alacağı için 16.10.2007 tarihinde davalıya karşı Ankara 15.İcra Müdürlüğü 2007/6824 sayılı icra dosyasıyla icra takibi başlatılmıştır. Davalı ise 01.11.2007 tarihinde verdiği dilekçeyle asıl alacak ve faize itiraz ettiğinden, icra takibi durmuştur.

Yukarıda arz olunan nedenlerle Ankara 15.İcra Müdürlüğünün 2007/6824 sayılı dosyasına yapılan itirazın iptali ile takibin devamına, %40'tan aşağı olmamak üzere icra inkar tazminatına hükmedilmesine karar verilmesi talep olunur. " demek suretiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 11.İş Mahkemesi: 12.11.2009 gün ve E:2009/489, K:2009/719 sayı ile özetle; "…2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2. ve 33. maddelerini 5510 sayılı Kanunun 106.maddesi kaldırmamış, değiştirmemiş veya iptal etmemiştir. Keza 1602 sayılı AYİM Kanununun 22.maddesini de mülga kılmamıştır. Diğer taraftan 5510 Sayılı Kanunun 101.maddesinde "aksine bir hüküm bulunmadıkça, bu Kanundan doğan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde çözülür, bakılır, görevlidir." denilmiştir.

Ama, yine 5510 Sayılı Kanunun Geçici 4 ve Geçici 12.maddelerinde; "5510 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce çalışmaya başlamış olan memur ve 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanunun iştirakçilerinin bu Kanunla ilgili uyuşmazlıkların da yürürlükten kaldırılmış olan önceki Kanunların uygulanmasına devam edilerek çözümlenir." demektedir.

Öyleyse 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 9,108 ve 111.maddeleri yürürlükten kaldırıldığı halde uygulamaya devam edecek ve Kurum tarafından idari yargı mercilerinde dava açılabilecektir."

demek suretiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

İş bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine Yargıtay 10.Hukuk Dairesi 04.11.2010 gün ve E:2010/2769, K:2010/15051 sayılı ilamı ile özetle "yargı yolu nedeniyle dinlenmesi mümkün bulunmayan dava dilekçesinin reddine" ibaresinin yazılarak hükmün bu şekliyle düzeltilerek onanmasına karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 7.İdare Mahkemesi: 05.05.2011 gün ve E:2011/887, K:2011/911 sayı ile özetle; " 2576 sayılı yasanın 6.ncı maddesinde "Vergi Mahkemeleri;

Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait, vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,

(a)bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanunun uygulamasına ilişkin davaları,

e) Diğer kanunla verilen işleri,

çözümler" hükmü yer almaktadır.

Aynı yasanın 5.inci maddesinin 1.inci fıkrasında da İdare Mahkemelerinin, Vergi Mahkemelerinin görevine giren davalar ile Danıştay da çözümlenecek olanlar dışındaki iptal davaları ile tam yargı davalarını, tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç,kamu hizmetlerinin birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar ve kanunlarla verilen diğer işleri çözümleyeceği hükme bağlanmıştır.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden,davanın konusunun idare mahkemesinin görevine giren iptal veya tam yargı davasına konu bir işlem ile ilk derecede Danıştay'ca çözümlenecek bir işlemde olmadığı, özel hukuk ilişkisinden doğan kurum alacağının tahsili amacıyla başlatılan süreçte açılan bir itirazın iptali davası olduğu ve uyuşmazlığın adli yargının (Asliye Hukuk Mahkemesinin) konusuna girdiği anlaşılmaktadır." demek suretiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

İş bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine Danıştay Onbirinci Daire 28.06.2013 gün ve E:2011/6028, K:2013/7111 sayılı ilamı ile özetle; hükmün onanmasına karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

Bu aşamadan sonra davacı vekili aynı istemle yeniden adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 6.Asliye Hukuk Mahkemesi: 10.09.2013 gün ve E:2013/378, K:2013/375 sayılı kararı ile özetle; "...uyuşmazlık hakkında adli yargı mercii ile idari yargı mercii arasında olumsuz görev uyuşmazlığının doğmuş olduğu tartışmasızdır.

2247 sayılı Yasanın 15.maddesi gereğince; olumsuz görev uyuşmazlığının çıkması halinde dava dosyası son görevsizlik kararının veren yargı mercii tarafından Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir. Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından yargı mercii belirlenir. Belirlenen yargı merciinde davaya bakılır.

Bu nedenle olumsuz görev uyuşmazlığı giderilmeden mahkememizde bu davanın görülmesi mümkün değildir." demek suretiyle davanın usulden reddine ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiş, taraflarca temyiz talebinde bulunulmaması üzerine karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane Topuz, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 29.12.2014 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; ilk önce adli yargı yerince idari yargının görevli olduğundan bahisle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı, sonrasında idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup,bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi,ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir." hükmüne göre, asliye hukuk mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine idari yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz

görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasanın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa,gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, idari yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren adli yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

Yasa koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istemini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, idari yargı görevli olduğu belirtilerek görevsizlik kararı verilmiş ve karar kesinleşmiş, idari yargı yerince de, davada adli yargının görevli olduğu belirtilerek görevsizlik kararı verilmiş ve kesinleşmiştir. Bu aşamadan sonra ise aynı istemle yeniden açılan davada Adli yargı merciince "...uyuşmazlık hakkında adli yargı mercii ile idari yargı mercii arasında olumsuz görev uyuşmazlığının doğduğu, 2247 sayılı Yasanın 15.maddesi gereğince; olumsuz görev uyuşmazlığının çıkması halinde dava dosyası son görevsizlik kararının veren yargı mercii tarafından Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir" demek suretiyle yargı yolu uyuşmazlığının giderilmesi için kararın kesinleşmesinden sonra dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine şeklinde karar vermiş olup, bunun üzerine Ankara 6.Asliye Hukuk Mahkemesi idari ve adli yargı dava dosyalarını Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

Bu haliyle, her ne kadar Ankara 6.Asliye Hukuk Mahkemesi'nce re'sen Mahkememize yapılan başvuru, 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesine uygun olmasa da neticeten adli ve idari yargı yerleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, ve dosyanın meydana gelen olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için mahkememize gönderildiği anlaşılmakla, usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Olayda, davacı kurum mensubu A. Ö.'ın annesi H.Ö.'ın talebi üzerine yetim aylığı bağlandığı, daha sonradan muhtaçlık durumunun ortadan kalktığı, bu nedenle 01.07.1998 - 01.04.2007 tarihleri arasında ödenen yetim aylığının iadesi istemiyle Ankara 15.İcra Müdürlüğü'nün 2007/6824 esas sayılı dosyasında icra takibi yapıldığı, davalının takibe itiraz etmesi üzerine takibin durduğu anlaşılmış olup, Ankara 15.İcra Müdürlüğü'nün 2007/6824 esas sayılı dosyasına yapılan itirazın iptali ve %40'tan aşağı olmamak üzere icra inkar tazminatına hükmedilmesine karar verilmesinin talep edildiği anlaşılmıştır.

Dosya kapsamında yapılan incelemede; davalı konumunda bulunan H. Ö.'ın özel hukuk kişisi olduğu anlaşılmıştır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı bendinde:

"a) (Değişik: 8.6.2000-4577/5md) idari işlemler hakkında yetki, şekil,sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18.12.1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü

idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

İdari dava türleri olarak sayılmış olup; kural olarak, idari yargıda ancak Devlete ve kamu tüzel kişilerine karşı açılan davalara bakılabilir.

Buna göre, idare aleyhine dava açılmayıp davalı mevkiinde özel hukuk kişisinin bulunması karşısında, ortada idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

Belirtilen tüm bu hususlara göre, talebine istinaden kendisine yetim aylığı bağlanan davalı şahsın, daha sonra muhtaçlık durumunun ortadan kalkması üzerine, davalı kurum tarafından, ödenen yetim aylığının iadesi istemiyle başlatılan icra takibine karşı yaptığı itiraz üzerine duran icra takibinin devamı istemiyle, davacı idare tarafından davalı özel hukuk kişisi aleyhine açılan, itirazın iptali ve %40'tan aşağı olmamak üzere icra inkar tazminatına hükmedilmesine ilişkin olan davanın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Ankara 6.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Ankara 11.İş Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara 11.İş Mahkemesince verilen 12.11.2009 gün ve E:2009/489, K:2009/719 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 29.12.2014 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT